

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 320 **din 01.04.2020**

Dosar nr.: 780/2019

Petiția nr.: 6736/11.11.2019

Petent: ..

Reclamat: ..

Obiect: posibilă faptă de discriminare pe criteriul dizabilitate (boala Parkinson)

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1....

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

2....

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Posibilă faptă de discriminare ca urmare a unor afirmații folosite de reclamat în timpul unei dispute pentru obținerea unui loc de parcare. La delimitarea locurilor de parcare, de față cu organele abilitate (ADP), între părți are loc o dispută în cadrul căreia reclamatul face următoarea afirmație: „mata, filmează-te când conduci mașini, având Parkinson și motoare”, având și anumite gesturi violente față de telefonul petentului cu care acesta filma.

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20, alin.4, din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 6736/19.11.2019 și 6985/19.11.2019, a citat părțile pentru data 02.12.2019. La acest termen a fost prezent doar petentul. Având în vedere că plicul nu a fost ridicat de parte reclamată, pentru îndeplinirea procedurii de citare, s-a făcut recitarea părților prin adresele nr. 7883/20.12.2020 pentru data de 17.01.2020. La cel de-al doilea termen de audiere a fost prezent doar reclamatul.

5. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

6. Petentul, persoană care suferă de boala Parkinson, este deținător al unui loc de parcare în baza unui contract de închiriere și obținut tocmai pe baza documentelor care atestă boala de

care suferă, fiind astfel o persoană cu dizabilitate. Totodată, acesta, având 2 proprietăți în același bloc, mai deține un loc de parcare în baza unui alt contract de închiriere.

7. Petentul reclamă faptul că, pentru obținerea acelui loc de parcare, a avut discuții cu reclamatul, care nu este nici măcar proprietar în bloc, ci doar un simplu locatar, nefiind trecut la avizierul blocului.

8. Pe data de 29.10.2019, la sesizarea petentului, Serviciul parări remarcă fiecare loc de parcare, moment în care reclamatul, care este și agent de poliție la Ordine publică, secția 19, a început să-i aducă acuzații, spunându-i mașina acestuia deranjează în parcare, afirmând totodată și: „mata, filmează-te când conduci mașini, având Parkinson și motoare”. Față de această afirmație petentul susține că a fost discriminat atât el, cât și celelalte persoane care suferă de această maladie, reclamatul încadrându-i într-un grup care este suspus interdicțiilor (de a șofa) și care este demn la segregare.

9. Petentul precizează că a depus și la președintele blocului o plângere-notificare prin a solicitat să îi fie comunicat numele și forma legală sub care locuiește reclamatul, dar nu a primit răspuns nici până în prezent.

10. În demonstrarea susținerilor sale, petentul înțelege să se folosească de proba cu înscrisuri dar și proba video, depunând o serie de documente. (pag. 3-4 din dosar și un CD)

11. Ulterior celui de-al doilea termen de audiere, petentul transmite note scrise înregistrate la CNCD sub nr. 1332/24.02.2020 prin care reiterează aceleași aspecte, completând însă cu depunerea unui nr. de 14 anexe prin care descrie și motivează fiecare întâmplare, susținerile sale fiind demonstrate cu plășe foto sau înscrisuri.

Susținerile reclamatului

12. Reclamatul, prezent la termenul de audieri din data de 17.01.2020, susține că petentul este o persoană care a mai depus plângeri împotriva sa. Acesta susține, de asemenea, și faptul că el este un simplu locatar care deține un loc de parcare în mod legal, chiar dacă este polițist de profesie. Acesta precizează faptul că a fost nemulțumit doar cu privire la schimbarea marcajelor. Totodată acesta subliniază că are cunoștință de boala de care suferă petentul, dar că nu s-a adresat niciodată în mod discriminatoriu, legându-se doar de modul în care petentul își conduce motocicleta.

Ulterior termenului de audiere, reclamatul a depus punctul său de vedere înregistrat la CNCD sub nr. 633/30.01.2017 în cuprinsul căruia susține faptul că nu i-a adresat petentului nicio jignire, evenimentul prezentat în sesizarea sa de către petent fiind de fapt o discuție în contradictoriu pentru un loc de parcare, nefiind o discuție care a degenerat. Reclamatul susține, de asemenea, că nu avea cum să-l discrimineze, pentru că pe petent nu îl cunoaște mai mult decât „ca vecin și din vedere”.

Totodată, reclamatul, pentru a demonstra faptul că nu a avut nicio intenție discriminatorie față de petent, *atașează sesizarea în care petentul era implicat într-un alt scandal cu un alt vecin, sesizare care i-a fost repartizată spre soluționare în calitate de agent de poliție de la secția 19*. Față de acest aspect, reclamatul susține că, nedorind să fie părțitor cu vreunul dintre vecini, a solicitat unui alt echipaj să se ocupe de această sesizare.

13. În sprijinul afirmațiilor sale, petentul atașează atât sesizarea cât și sesizarea în care petentul era în dispută cu un alt vecin.

V. Motivele de fapt și de drept

14. **În fapt**, Colegiul director reține spre analiză faptul că petentul, persoană care suferă de boala Parkinson, este deținător al unui loc de parcare în baza unui contract de închiriere, obținut tocmai pe baza documentelor care atestă boala de care suferă. Acesta reclamă faptul că pentru obținerea locului de parcare a avut discuții cu reclamatul. La delimitarea locurilor de parcare de față cu organele abilitate (ADP), între părți are loc o dispută în cadrul căreia reclamatul face următoarea afirmație: „mata, filmează-te când conduci mașini, având Parkinson și motoare”, având și anumite gesturi violente față de telefonul petentului cu care acesta filma.

15 **În drept**, în soluționarea prezentei sesizări Colegiul director apreciază că sunt incidente următoarele texte de lege:

➤ art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

➤ art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;

➤ art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

16. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile părților reclamate, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

17. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

- ✓ **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- ✓ **să urmărească un scop legitim**,
- ✓ **să fie necesară într-o societate democratică** și
- ✓ **să fie proporțională cu scopul urmărit**

Ingerința să fie prevăzută de lege

18. **Prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborat cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „*prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație*”. Apreciam că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

19. Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România.

Protecția demnității unor grupuri vulnerabile/persoane care aparțin unei categorii sociale constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere,

încălcarea a demnității umane, ca drept constituțional protejat, publicarea articolelor în Cotidianul Adevărul onLine, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- ✓ un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură
- ✓ ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup vulnerabil/categorie socială – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

33. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

20. **Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.**

21. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

22. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere**

23. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”.

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

24. În scopul de a determina dacă publicarea articolelor în Cotidianul Adevărul onLine, ce fac obiect al prezentei sesizări, constituie un discurs de ură, Colegiul va examina: **obiectivul urmărit de părțile reclamate, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor în cadrul discuțiilor contradictorii purtate, ce fac obiectul prezentului dosar, modul de adresare, rolul în societate al persoanelor ce au participat la aceste discuții ce fac obiectul prezentului dosar.**

Obiectivul urmărit de partea reclamată

25. Obiectivul urmărit de partea reclamată este important: a dori aceasta să instige la ură, ori a urmărit doar informarea publicului asupra unui subiect de interes public. În acest punct, Colegiul director analizează intenția de a discrimina a persoanelor reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

26. Ca atare, în opinia Colegiului, nu poate fi reținută existența unei intenții sau a unui efect de a leza demnitatea persoanelor care suferă de Parkinson având ca reper indubitabil dreptului la exprimare de care beneficiază orice persoană.

27. **Libertatea de exprimare este prețioasă pentru orice persoană.**

28. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, **chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se”hrănește” din libertatea de exprimare”**.

29. Totuși, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit. **O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriul libertății de conștiință.**

Concluzii

30. Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. **Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.**

31. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „**acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.**

32. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că „**libertatea de exprimare, garantată de art. 10 parag. 1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.”**

33. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice.

34. **În speța de față nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare.**

Este adevărat că, tratamentul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop sau ca efect umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Reiterăm faptul că, tratând pe cineva mai puțin favorabil, datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de

respect față de personalitatea sa. Or, sintagmele imputate trebuie privite per ansamblu și în strânsă legătura cu întreg conținutul articolelor în cauză.

Cu toate acestea însă, Colegiul director recomandă reclamatului, care este de profesie agent de poliție, să aibă grija la modul de adresare raportat la afirmația ce vizează persoane din categoria celor bolnave de parkinson, cu atât mai mult cu cât insultele și jignirile nu fac parte dintr-un comportament civilizat și educat.

Reiterând că natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu și o situație de comparabilitate, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și un criteriu interzis invocat de persoana care se consideră discriminată. Colegiul observă că, nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare potrivit art. 2 alin.1) din O.G. nr. 137/2000, republicată, deoarece termenele folosite de către părțile reclamate nu aduc un prejudiciu de imagine, acestea se încadrează în limita libertății de exprimare.

35. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere **obiectivul urmărit de partea reclamată, Colegiul director** constată că **afirmația ce face obiectul prezentei cauze** nu constituie discriminare potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, obiectul prezentei cauze se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art. 2 alin. (8) din același act normativ.

2. Câte o copie a prezentei hotărâri va fi transmisă părților

VI. Modalitatea de plată a amenzii: -

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 01.04.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DINCĂ ILIE – Membru, GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, POPA SORINA CLAUDIA – Membru, SANDU VERONICA TATIANA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD

Data redactării: 08.04.2020
Motivat și redactat: CJ/PCS

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit *O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ*, constituie de drept titlu executoriu.